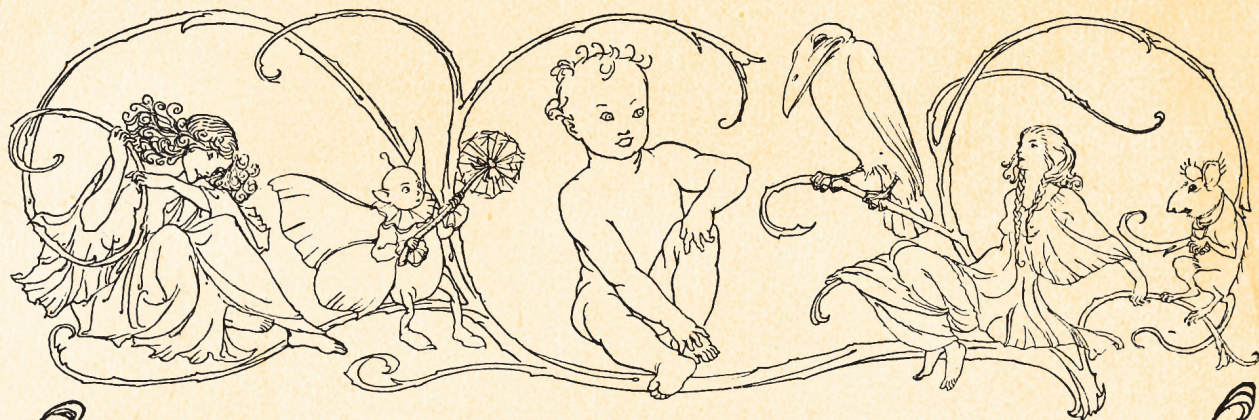

Історія про пригоди дивовижного хлопчика Пітера Пена¹ у Кенсінгтонських садах — це своєрідна «доросла» дитяча книжка. Спочатку Джеймс Метью Баррі написав її для дорослих, і хронологічно події у ній розгортаються до знайомства Пітера з Венді. Особливість цієї книжки полягає в тому, що автор змальовує сприйняття казкового персонажа, Пітера Пена, не лише дитиною — маленьким Девідом, а й дорослим — власне оповідачем історії. Враження обох переплітаються, створюючи химерну і захопливу картину життя фантастичних істот просто в центрі Лондона. Неймовірна історія появи в Садах хлопчика Ні-Те-Ні-Се, його знайомство з феями та спілкування з пташками, побудова чарівного човника і дружба з маленькою Меймі Меннерінг — про все це читач із неабияким інтересом довідається з цієї книжки, доповненої винятково точними та вельми пізнавальними ілюстраціями знаного англійського художника Артура Рекхема.

Переклад з англійської *Ірини Бондаренко*

¹ У самому імені казкового персонажа (Peter Pan) міститься натяк на давньогрецького бога Пана — це така собі «немовляча» версія життєрадісного бога... Звідсіля і цапик у Пітера, і музичний інструмент, на якому він грає, котрий мав би називатися не дудочка, а флейта, свиріль чи, ще точніше, сиринга Пана, адже, судячи з ілюстрацій Артура Рекхема, Пітер Пен грав саме на ній, бо заміняв на балу у фей цілий оркестр! Щоб ця алюзія зберігалася, правильніше було би писати українською «Пітер Пан», однак ми дотримувалися загальноприйнятого і традиційного «Пен».

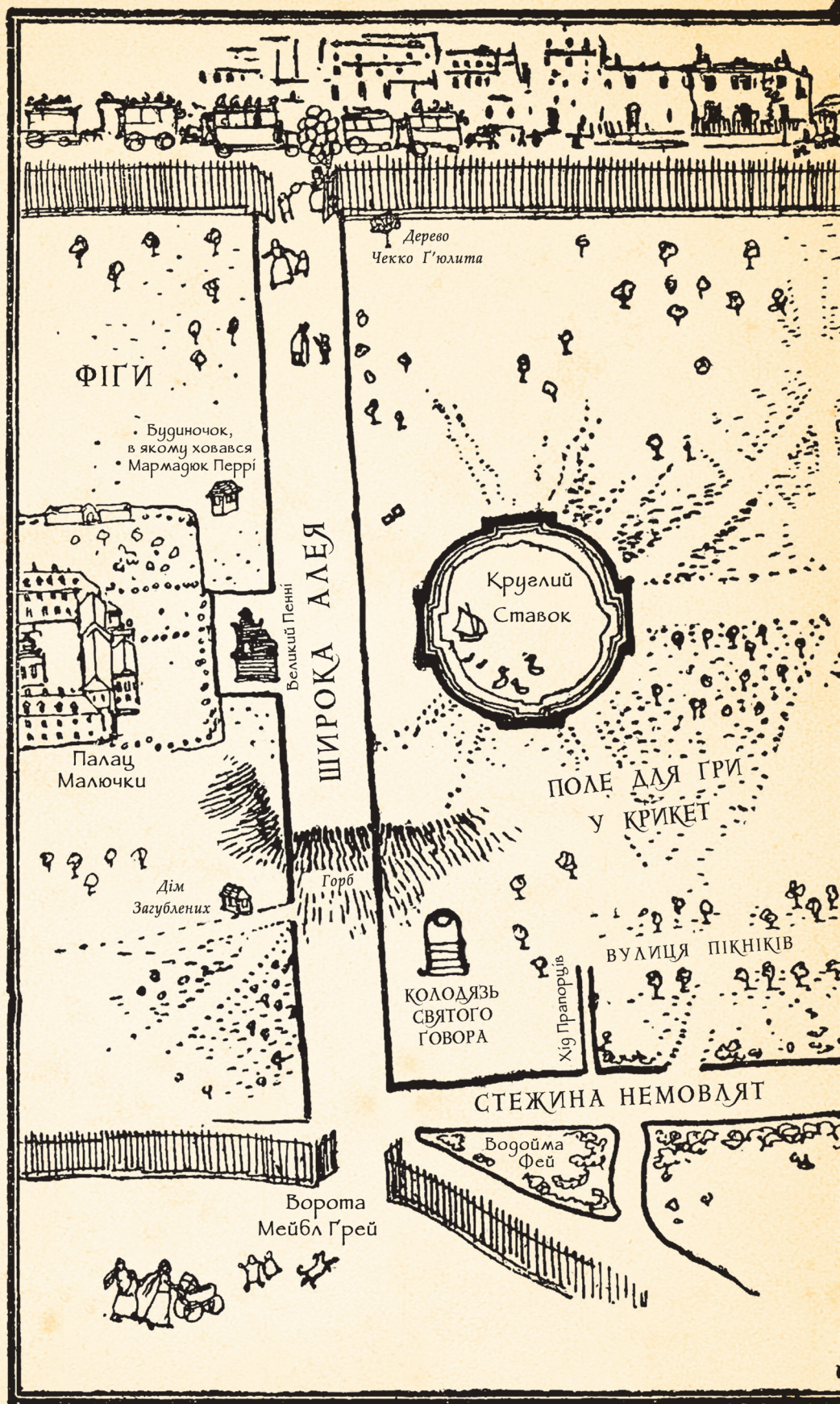

Джеймс Метью Баррі

ПІТЕР ПЕН
У КЕНСІНГТОНСЬКИХ
САДАХ

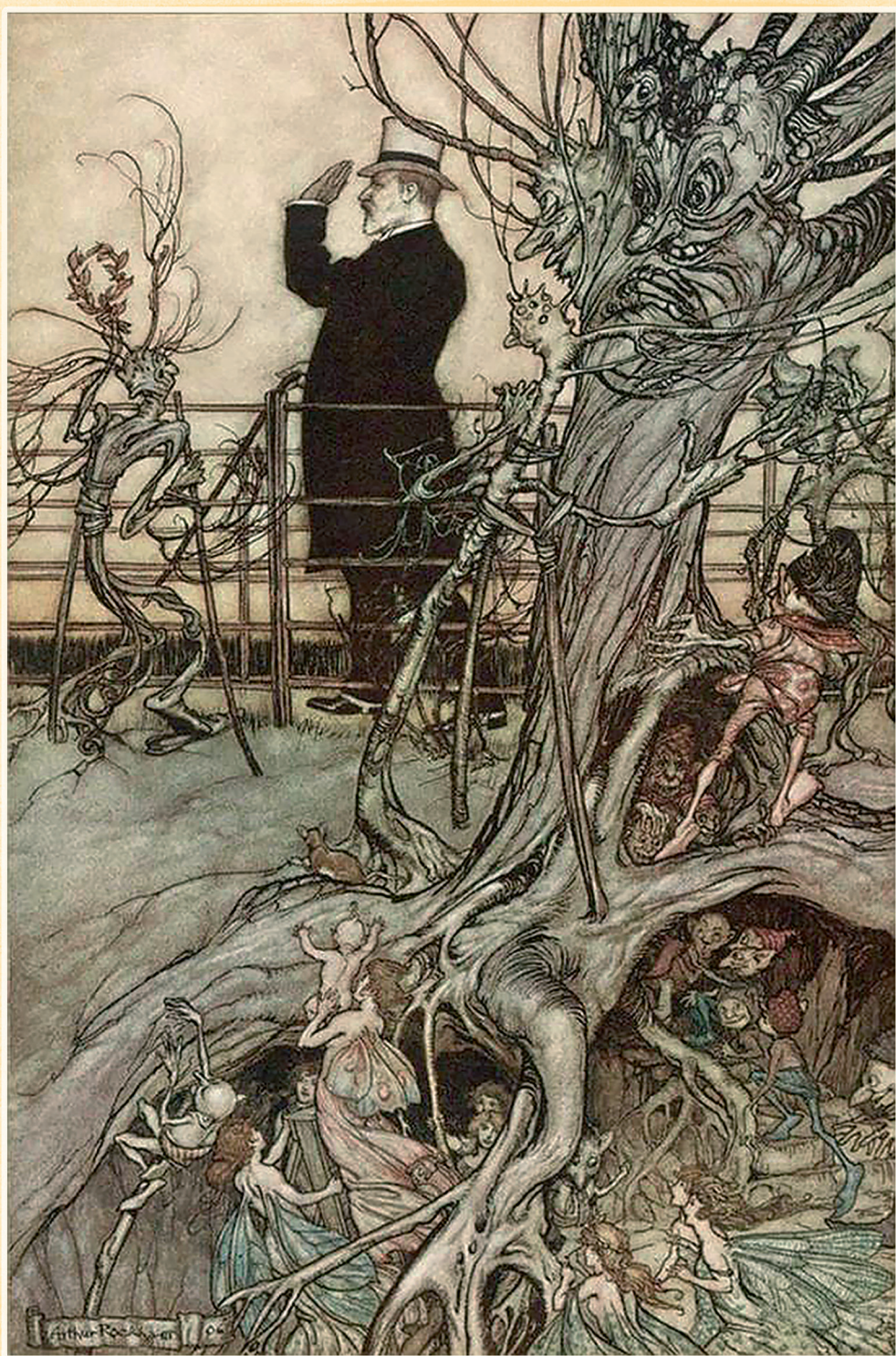
ілюстрації
Артура Редхема

КАРТА КЕНСІНГТОНСЬКІ САДИ ПІТЕРА ПЕНА

Arthur Rackham

РОЗДІЛ I

Ґранд-тур¹ Садами

Ви самі пересвідчитесь, що стежити за пригодами Пітера Пена буде важко, якщо не знайомі з Кенсінґтонськими садами. Вони розміщені в Лондоні, де живе Король, і я ледь не щодня водив туди Девіда, якщо він не дуже капризував. Жодна дитина ще не проходила усі Сади повністю — бо дуже швидко настає «час повертатися додому». Чому «час повертатися додому»? Бо якщо ви такий малий, як Девід, то з дванадцятої до першої вам слід спати. І якщо б ваша матуся не була переконана, що вам слід спати з дванадцятої до першої, то ви могли б оглянути усі Сади.

Сади обмежені з одного боку нескінченним потоком омнібусів, над котрими ваша няня має таку владу, що варто їй лише підняти палець, як будь-який з них негайно зупиняється. І тоді вона безпечно переводить вас на інший бік. У Садах воріт більше, ніж ті, крізь які ви зазвичай заходите; і, перш ніж зайти, ви заговорюєте з леді з кульками, котра сидить якраз при вході. Вона майже

¹ Велика мандрівка країнами Європи, яку здійснювали заможні молоді люди для завершення освіти.

РОЗДІЛ I. ГРАНД-ТУР САДАМИ

втискується в огорожу, бо якщо хоч на мить відсунеться від неї, кульки тут же піднімуть її, і вона полетить геть. Сидить вона скоцюбившись, бо кульки тягнуть угору, й обличчя її червоне від напруження. Одного разу біля «наших» воріт ми побачили іншу жінку — та, перша, таки кудись поділася, і Девід дуже жалкував за нею, бо якщо вона й справді *полинула*, то він волів би це бачити.

Сади страшенно великі, у них ростуть сотні-мільйони дерев, і спочатку ви підходите до фігових, одначе вважаєте принизливим для себе затримуватися тут, бо «Фіги» — улюблене місце прогулянок для зазнайкуватих малюків, котрим заборонено спілкуватися з *простолюдом*, як це називається — бо, згідно з легендою, той прикриває свою голизну лише фіговим листям. Отих бундючних малюків Девід та інші діти презирливо називають «фіговими», і ви самі легко складете враження про манери та звичаї, котрі панують у цій «чепуристій» частині саду, якщо я скажу, що крикет тут називають «крикети». Вряди-годи якийсь бунтівний «фіговик» перелізає через загорожу у великий світ: однією

з таких і була міс Мейбл Ґрей, про яку я розповім вам, коли ми підійдемо до «воріт Мейбл Ґрей». Вона була найушавленішою «фіговичкою».

Тепер ми на Широкій Алеї, і вона значно ширша за всі інші — так само, як ваш татко більший за вас. Девід навіть подумав, а чи не була вона спочатку малою й поступово росла, аж поки не стала по-справжньому великою, і чи не є всі інші доріжки лише дитинчатами цієї, великої; отож він намалював Широку Алею, що його дуже потішила: «доросла» вигулює у візку меншеньку. На Широкій Алеї ви зустрінете всіх, з ким варто водитися, але з ними завжди є хтось із дорослих, який пильнує, щоб ті не бігали по мокрій траві, й ганебно ставить їх за лавкою — «в кут» — через те, що вони «поводилися, як дівча» чи удавали «скаженого пса». «Поводитись, як дівча» означає ревти, якщо няня не хоче брати вас на руки, або ж кривлятися, засунувши

пальця до рота, — а це огидна звичка. Удавати «скаженого пса» означає кóпати все довкруг і отримувати від цього неабияке задоволення.

Якби я показував усі визначні місця, які ми проминаємо, прогулюючись Широкою Алеєю, то ще до того, як пройти їх усі, настав би «час повертатися додому». Тож я просто тицьну палицею в дерево Чекко Г'юлита — пам'ятне місце, де хлопець на ім'я Чекко загубив пенні й, шукаючи його, знайшов двопенсовик. Відтоді там постійно хтось длубається. Трохи далі Алеєю стоїть дерев'яний будиночок, де ховався Мармадюк Перрі. У Садах не знають історії, жахливішої за Мармадюкову, бо той «поводився, як дівча» три дні поспіль і його покарали, змусивши вийти на прогулянку Широкою Алеєю в сукенці сестрички. Отже, він заховався в дерев'яному будиночку, відмовившись виходити звідти, допоки йому не принесуть штанці з кишнями.

Тепер спробуймо-но підійти до Круглого Ставка. Всі няні ненавидять його; точніше, бояться його, як *вогню* — відтак змушують вас дивитися деінде — приміром, у бік Великого Пенні й Палацу Малючки. В тому палаці мешкала — сама-самісінька! — з безліччю ляльок найславетніша малючка усіх Садів. Отже, щоби потрапити до неї, люд теленькав у дзвінок, і тоді вона зістрибувала з ліжка, хоча було тільки пів на сьому (!), запалювала свічку й лише в нічнушці відчиняла двері, й усі радісно вітали її: «Привіт тобі, королево Англії!». Найбільше ж дивувало Девіда те, що вона знала, де лежать сірники! Великий Пенні — статуя на її честь.

Потому ви підходите до пагорка під назвою Горб, який є частиною Широкої Алеї, де проводять усі великі перегони. І навіть якщо ви зовсім не хотіли бігти наввипередки, то просто змушені це зробити, наблизившись до Горба — бо це таке заворожливе спадисте місце! Частенько ви зупиняєтеся, пробігши лише половину шляху — і ось ви вже загубилися! А поблизу є ще один дерев'яний будиночок під назвою «Дім Загублених». Тож ви просто кажете комусь всередині будиночка, що загубилися, і той вас шукає. Мчати з Горба — захопливе заняття, однак ви не можете летіти з нього у вітряні дні, бо вас там тоді просто

нема, і замість вас це робить опале листя. А мало що так заворожує, як листя, котре падає з дерев.

Із Горба видно ворота, названі на честь міс Мейбл Грей — «фігової» номер один. З нею завжди ходили або дві няні, або ж матуся з нянькою, і тривалий час вона була зразковою «фіговичкою», яка, чемно прокашлявшись, церемонно казала «Як поживаєте?» всім іншим «фіговим». Єдина гра, в яку вона грала, — граційно кидала м'ячик своїй няні й поблажливо дозволяла тій принести його. Одного дня це їй ураз обридло, і вона утнула «скаженого пса»; а щоб справді довести, що це «скажений пес», розв'язала шнурівки на черевичках, висунула язика мало не до пупка й почала метляти ним на всі боки: на схід, на захід, на південь та північ. Потому жбурнула свій пасок у калюжу і тупцювала по ньому доти, поки не забризкала брудом усю сукенку, після чого видряпалася на огорожу й виробляла там казна-що — і найневинніше, що вона зробила — це скинула зі себе черевички на голови перехожих. Нарешті дісталася воріт, що відтоді носять її ім'я, і вибігла геть на вулицю, на якій ми з Девідом ніколи не бували, хоча й чули, як там гудуть і скреготуть машини. Але вона мчала і далі, й ми ніколи більше про неї не почули б, якби її матуся не заплигнула услід за нею в омнібус і вже аж там наздогнала її. Я сказав би, що це трапилося дуже давно, і це зовсім не та Мейбл Грей, яку знає Девід.

Повертаючись із Широкої Алеї, ви побачите справа Стежину Немовлят, ущерть забиту дитячими візочками — так, що легко зможете перетнути її впоперек, ступаючи винятково по немовлятах... За умови, звісно, що вам це дозволять няньки. Звідтіля є прохід, який називається Хід Прапорців, — також крихітний — і веде він просто на Вулицю Пікніків, де стоять справжні чайники, і цвіт каштана спадає вам просто в горнятка, коли ви п'єте чай. На пікніки сюди приходять і звичайні діти, але цвіт летить в горнятка й тим.

Далі — колодязь святого Говора, в якому було повнісінько води, коли в нього звалився Малькольм Хоробрий. Він був матусиним мазунчиком і дозволяв їй обіймати себе за шию на публіці лише тому, що ненька була удовою. Але він також був небайдужий до пригод і любив гратися